

## Čís. 10481.

**O pensijních nárocích železničních zaměstnanců drah státem provozovaných náleží ode dne účinnosti pensijního zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., rozhodovati řádným soudům.**

**Spory o tyto nároky jsou věcmi feriálními.**

(Rozh. ze dne 29. ledna 1931, R II 365/30.)

Žalobě železničního zaměstnance ve výslužbě proti pensijnímu fondu čsl. drah, by žalovaný byl uznán povinným platiti pensi ve výši 100% pensijní základny 22.000 Kč, procesní soud první stolice vyhověl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu pro věcnou nepřislušnost. Důvody: Podle § 42 j. n. má soud povinnost zkoumati v každém období sporu, zda věc patří před soudy vůbec nebo před řádné soudy. Je-li odňata tuzemskému soudnictví neb aspoň řádným soudům, má vysloviti svou nepřislušnost a zároveň zmatečnost řízení. Tuto povinnost má i soud odvolací podle § 42 j. n. (arg. »v každém období«) a § 471 čís. 7 c. ř. s. Otázka příslušnosti řádných soudů nebyla v tomto sporu předmětem jednání, ježto patrně i soud i strany vycházely z názoru, že příslušnost dovolaného řádného soudu jest dána. Náзор tento nepokládá odvolací soud za správný. Není pochybnosti, že spory železničních zaměstnanců za trvání služebního poměru proti železničnímu eráru, pokud jsou ve službách (v aktivitě) státních drah, nebo drah státem spravovaných, jež slouží zájmu veřejnému, náležejí před řádné soudy, ježto jde o soukromoprávní poměr jako zaměstnanců smluvních podle služebního řádu, nikoliv státních. Až do vydání nařízení čís. 506/21 náležely i spory pensionovaných zaměstnanců státních i soukromých drah o zvýšení pense před řádné soudy (plen. rozh. nejv. s. vídeňského ze dne 3. září 1899 čís. 3939 Gl. Ung. Neue Folge č. 710 a četná jiná rozhodnutí v komentáři Dr. Neumanna k c. ř. s. na str. 45). Příslušnost řádných soudů byla ohledně nároků pensijních změněna nařízením čís. 506/21. Podle § 9 tohoto zákona byly rozšířeny na zaměstnance drah státních i soukromých některé předpisy zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. na rok 1907 a následujících, zejména čís. 89/20 a také § 75, podle něhož jest nároky proti pensijnímu ústavu vymáhati u pensijního soudu rozhodčího. V § 9 čís. 8 cit. zák. bylo pak výslovně ustanoveno, že pro tyto žaloby jest příslušným rozhodčí soud zemské úřadovny II. v Brně. Tím byly odňaty spory o nároky pensijní příslušnosti řádných soudů a stanovena pro ně výlučná příslušnost tohoto soudu rozhodčího. A tato příslušnost platila podle všeobecného doslovu § 1 cit. zák. pro všechny dráhy, soukromé i státní. Pro státní dráhy bylo jen vysloveno, že mají svůj zvláštní pensijní fond, v němž jest upraveno pojištění zaměstnanců státních drah. Pensijní fondy soukromých drah bylo považovati za ústavy náhradní podle §§ 64 a násl. zák. čís. 89/20. Až do vydání nař. čís. 26/29 nebylo tedy pochybnosti o tom, že nároky pen-

sionovaných železničních zaměstnanců i soukromých i státních drah, týkající se odpočivného, musily býti uplatňovány výlučně u řečeného pensijního soudu rozhodčího v Brně. A kdyby se byl žalobce domáhal zvýšení pense ihned po svém pensionování, které bylo provedeno od 1. května 1928, jak jest nesporno, byl by se musil domáhati svého nároku u řečeného rozhodčího soudu. Jest otázkou, nastala-li změna v této příslušnosti zákonem čís. 26/29. Podle § 2 a) cit. zák. byly vyjmuty z pojišťovací povinnosti zaměstnanci státu a jiných svazků územních, pak podniků a útvarů státem spravovaných atd., mají-li normální, t. j. s místem jimi zastávaným spojené a dostatečně zabezpečené pensijní nároky, aspoň rovnocenné nárokům podle tohoto zákona. Bývalá severní dráha cís. Ferdinanda jest podnikem státním. Nesporno jest dále, že žalobce byl unifikován a že byly na něho rozšířeny pensijní předpisy platící pro zaměstnance státních drah. Důsledkem toho nepodléhá pojišťovací povinnosti podle tohoto zákona. Tím však není ještě řečeno, že neplatí pro něho ustanovení nař. čís. 506/21. Nař. čís. 506/21 nebylo zrušeno zákonem čís. 26/29 výslovně. Ani zákon čís. 89/20 se nevztahoval na železniční zaměstnance, jak výslovně praví v § 2 a). Zákon čís. 26/29 zrušil jen zákon čís. 89/20, ač převzal jeho ustanovení v nejširší míře. Tak zejména i ustanovení o žalobách o nároky pensijní, kde setrvává na jich projednání soudem rozhodčím, který jest nazván soudem pojišťovacím, tedy nikoliv soudem řádným. Ustanovení § 75 zmíněného zákona bylo tedy přejato do nového zákona, ovšem s určitými úchylnkami, zejména pokud jde o místní příslušnost a o lhůtu k podání žaloby (§§ 134 a 141). Zákonem tím nebylo zrušeno nařízení čís. 506/21 již z toho důvodu, že pensijní nároky železničních zaměstnanců byly právě upraveny tímto nařízením a jeho zrušením by odpadla tato úprava. Důvodová zpráva k zákonu čís. 26/29 tisk. čís. 1706 pak výslovně praví na straně 12, že se úprava pojištění zaměstnanců železničních podle nař. čís. 506/21 velmi dobře osvědčila a jest záhodno ponechati ji v platnosti. Nařízení to platí tedy dále přes to, že zákon čís. 26/29 praví v § 197, že pozbývají platnosti ustanovení dosavadních právních předpisů, upravujících stejné předměty jako tento zákon, pokud nebyly výslovně zachovány nebo se to z něho jinak nepodává. (Stejný názor vyslovil docent Dr. Neubauer v Časopisu pro železniční právo a politiku v článku o pensijním pojištění zaměstnanců drah po vydání zákona čís. 26/29 v čísle 5 z 15. května 1930 roč. IX.). Platí-li však nařízení čís. 506/21, platí také ustanovení, že pro žaloby železničních zaměstnanců jest i nadále vyloučena příslušnost řádných soudů, to tím spíše, ana věcná příslušnost rozhodčího soudu, nyní nazvaného soudem pojišťovacím, stanovená § 75 zák. čís. 89/20 byla recipována a uznána i v zákoně čís. 26/29. Příslušnost věcná nebyla zákonem čís. 26/29 vůbec změněna. Změna nastala podle § 134 zák. čís. 26/29 jen, pokud jde o příslušnost místní. Podle tohoto ustanovení řídí se příslušnost pojišťovacího soudu sídlem nositele pojištění, tedy fondu. Tím ovšem byla změněna místní příslušnost pro žaloby těchto zaměstnanců tak, že není již místně příslušným pojišťovací soud v Brně, nýbrž soud, v jehož ob-

vodu má sídlo nositel pojištění. Věcná příslušnost řádných soudů je pro tyto žaloby a tedy i pro tento spor vyloučena. Rozsudek i celé řízení provedené před soudem řádným jsou tudíž zmatečny podle § 42 j. n. a bylo z úřadu rozsudek i celé řízení jako zmatečné zrušiti.

Nejvyšší soud odmítl rekurs žalovaného; k rekursu žalobce zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by ve věci dále jednal a rozhodl, nehledě ke zrušovacím důvodům.

### D ů v o d y:

Služební poměr žalobcův jest soukromoprávní, jak bude ještě níže doličeno, a z tohoto služebního poměru odvozené nároky jsou předmětem žaloby. Podle § 224 čis. 7 c. ř. s. v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928 č. 23 sb. z. a n. jsou však spory ze služebních smluv mezi zaměstnanci a zaměstnavateli jakéhokoliv druhu věcmi feriálními (srov. doslov čl. II. tohoto zákona ku § 224 čis. 7 c. ř. s.), při nichž se soudními prázdninami neprodlužuje čtrnáctidenní konečná lhůta dovolací (§ 225 druhý odstavec a § 505 druhý odstavec c. ř. s. — srov. sb. n. s. 10147). Ježto napadené usnesení bylo doručeno finanční prokuratuře dne 18. srpna 1930, končila dovolací lhůta 1. zářím 1930. Jest tudíž rekurs, datovaný 6. zářím 1930 a k soudu prvé stolice došlý 11. zářím 1930 zjevně opozděný a bylo jej proto odmítnouti.

II. Především jest zdůrazniti, že v souzené věci není třeba řešiti theoretickou otázku, zda zrušením zmocňovacího zákona pozbývají platnosti vládní nařízení, vydaná podle a v rámci zmocňovacího zákona. Před účinností zákona ze dne 21. února 1929 čis. 26 sb. z. a n. bylo v otázce pensijního pojištění zaměstnanců drah zmocňovacím zákonem ustanovení § 2 a zákona ze dne 5. února 1920 čis. 89 sb. z. a n. Jím bylo ustanoveno: »Pensijní pojištění zaměstnanců drah sloužících veřejné dopravě a jich pomocných ústavů upraví ministr sociální péče v dohodě s ministrem železnic — nařízením«. Toto zmocnění týkalo se železničních zaměstnanců všech drah sloužících veřejné dopravě a jejich pomocných ústavů, bez rozdílu, zda šlo o dráhu státní či o dráhu soukromou. Vládní nařízení ze dne 29. prosince 1921, čis. 506 sb. z. a n., vydané podle § 2 a dotčeného zmocňovacího zákona čis. 89/1920, rovněž upravilo pensijní pojištění železničních zaměstnanců drah soukromých a zároveň stanovilo některé předpisy, platící i pro zaměstnance drah státních a státem provozovaných (§§ 7, 9, 10, 11 vl. nař.) a bylo již v plenárním rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 22. zářím 1925 pres. 363/25 (sb. n. s. čis. 5284) doličeno, že zejména předpis § 9 čis. 8 vl. nař. čis. 506/1921 platí též pro železniční zaměstnance státních drah a že tudíž i pro žaloby v něm naznačené z pensijního pojištění jest příslušný rozhodčí soud zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně. Až do účinnosti nového zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách ze dne 21. února 1929 čis. 26 sb. z. a n. bylo tedy nepochybně, že rozhodovati o žalobách železničních zaměstnanců v § 9 čis. 8 vl. n. čis. 506/1921 dotčených, byl výlučně pří-

slušný rozhodčí soud zemské úřadovny všeobecného pensijního ústavu v Brně. Novým pensijním zákonem čís. 26/1929 byli však železniční zaměstnanci státních drah, za dalších v souzené věci v úvahu nepřicházejících podmínek, vyňati z pojistné povinnosti (§ 2 čís. 4 zákona) a pouze úprava pensijního pojištění zaměstnanců drah státem neprovozovaných a sloužících veřejné dopravě, byla vyhražena delegačním ustanovením § 3 zákona vládnímu nařízení. Tím bylo pensijní pojištění železničních zaměstnanců drah státem provozovaných vyloučeno z úpravy § 2 a) zákona čís. 89/1920 a důsledkem toho pozbylo v tomto rozsahu nepochybně též účinnosti i vládní nařízení čís. 506/1921 a významu i plenární rozhodnutí čís. sb. n. s. 5284, poněvadž jsou-li železniční zaměstnanci drah státem provozovaných vyňati ze zákonné pojistné povinnosti, nemohou nadále obstát ani dřívější zákonné předpisy o úpravě této pojistné povinnosti. To v podstatě uznává i pojednání v časopise pro železniční právo a politiku (roč. IX čís. 5 str. 49), jehož se dovolává napadené usnesení, neboť řeší hlavně jen otázku, zda až na další úpravu, slíbenou v § 3 zákona čís. 26/1929, platí vládní nařízení čís. 506/1921 pro pensijní pojištění zaměstnanců drah státem neprovozovaných. Tato otázka však v souzené věci nepřichází v úvahu. V nynější rozepři domáhá se žalobce zvýšení pensijních důchodů a opírá svůj nárok o předpisy stanov pensijního fondu československých státních drah (nově upravené výnosem minist. železnic ze dne 10. září 1929 čís. 38.566/27) a jest nesporno, že i pro žalobce platí pensijní předpisy o zaměstnancích čsl. státních drah. Z vyličených úvah plyne, že pro zaměstnance čsl. státních drah nebo drah státem provozovaných neplatí od účinnosti zákona čís. 26/1929 ani dřívější zmocňovací předpis § 2 a) zákona čís. 89/1920 ani v jeho rámci vydané vládní nařízení čís. 506/1921, ani předpisy nového pensijního zákona čís. 26/1929 (§ 2 čís. 4 tohoto zákona) a ježto služební poměr železničních zaměstnanců čsl. státních drah jest soukromoprávní (srov. též § 1 čtvrtý odstavec vládní nař. z 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a nař.) - a též jejich poměr k pensijnímu fondu čsl. státních drah je soukromoprávní, upravený stanovami, tvořícími součást úpravy služební a platové, jest veškeré spory z tohoto soukromoprávního poměru vzniklé rozhodovati řádným soudům (§ 1 j. n.).

### Čís. 10482.

**I v otázce, zda spor patří před samosoudce, či před senát, platí zásady § 55 j. n. Převyšuje-li hodnota každého nároku 5.000 Kč, nikoliv však 20.000 Kč, rozhoduje samosoudce, třebas souhrn jednotlivých nároků přesahoval 20.000 Kč. Zažalováno-li několik směnek jedinou žalobou, jest každý nárok posuzovati samostatně.**

(Rozh. ze dne 30. ledna 1931, R I 900/30.)

Zažalováno bylo sedm směnek, z nichž každá zněla na 20.000 Kč. Směnečným platebním příkazem bylo přikázáno žalovanému, by zaža-